

PREDMESTJE

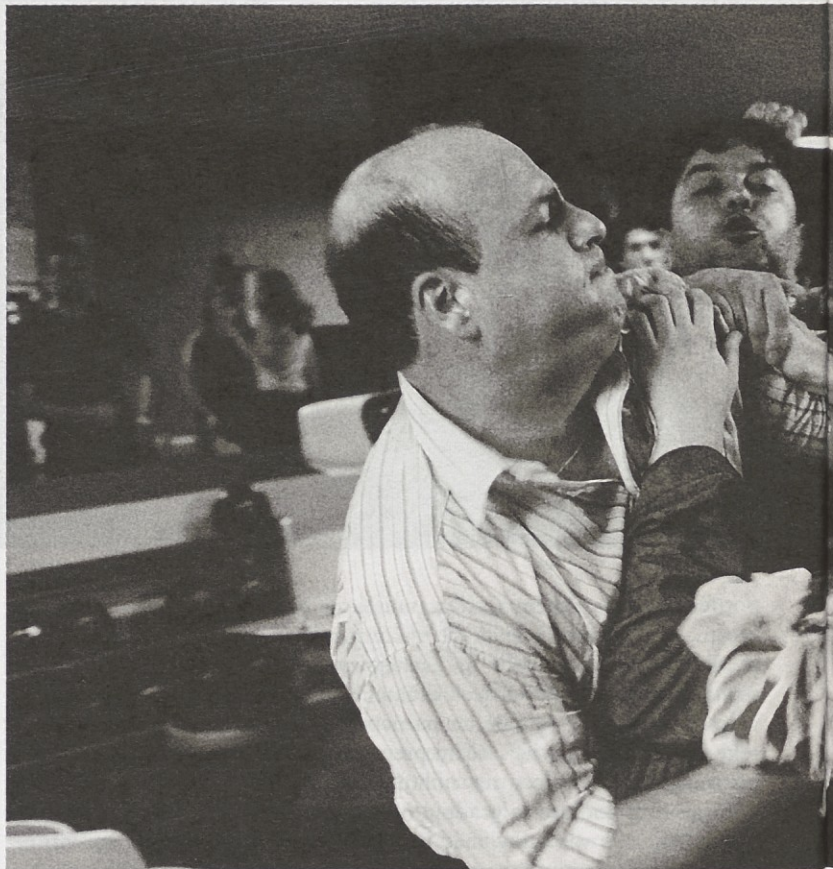
Slovenija 2003 90'

režija Vinko Möderndorfer **scenarij** Vinko Möderndorfer **fotografija** Dušan Joksimović
montaža Andrija Zafranović **glasba** Jani Golob **igrajo** Renato Jenček (Marjan), Peter Musevski (Fredil), Jernej Šugman (Slavko), Silvo Božič (Lojz), Maja Lešnik, Tadej Toš

zgodba

Marjan, Fredi, Slavko in Lojz se kljub svojim petdesetim letom obnašajo pubertetniško in kar naprej nihajo med fantazijami in realnostjo. Marjan je nočni varnostnik, ki se mora soočiti z ženinim samomorom, Slavko svojo ženo pretepa in beži od lastne spolne usmerjenosti, Fredi živi sam in je poln nestrpnosti do tujcev, Lojz pa je kronični alkoholik, ki živi s sestro. Vsakdanje življenje štirih prijateljev zmoti prihod mladega para, ki pride v njihovo predmestje in začne prebujati njihove strahove, skrite želje in obsesije ...

V *Predmestju* je vseskozi mogoče zaslediti vpliv materinskega nadjaza oz. cankarjanskih občutkov krivde, kar je postala splošna značilnost slovenskega karakterja. Osrednji lik namreč preganja podoba žene, ki kot ljubeča mati bedi nad svojim otrokom v smislu: Oprosti mu bog, saj ne ve, kaj dela ... Marjan se zato čuti odgovornega za njeno smrt in se vrti v začaranem krogu samopomilovanja ter sovraštva do sebe in drugih. Druži se s tremi pivskimi prijatelji, ki so polni nacionalistične navlake in predsodkov do tujcev, poleg tega pa se medsebojno vzpodbujajo pri vzdrževanju družinskega nasilja. Film prek črnega humorja lepo pronica v ozadje družinskih odnosov in prikaže nasilje do žensk kot hendikep moškega oz. njegove fantazmatske impotence. Z vsemi moškimi liki je namreč nekaj narobe, da ne morejo vzpostaviti normalnega (spolnega) odnosa z žensko: Marjan je zafrustriran zaradi ženine smrti, Fredi je voajer, fetišist in shizofrenik, ki jemlje svoje fantazije za realnost, Slavko je homoseksualec, ki si tega noče priznati in zato pretepa ženo, Lojz pa je neozdravljiv alkoholik, ki je že sam po sebi impotenten. Družčina je videti skrajno patetična in uboga, vendar pa je skozi film poskrbljeno za to, da se nam ne zasmili. Svojo nemoč ti anti-junaki kompenzirajo skozi nasilje in potrjevanje nad fizično nemočnimi, kot so ženske, živali in spolno zdravi moški. Ker se jim zdi, da jih življenje vedno znova prikrajša za užitek, so skrajno ljubosumni na vse tiste, za katere mislijo, da ga posedujejo v največji meri. To so sosedi, ki so za nameček še tujci in ki jim po njihovem mnenju prevzemajo službe, stanovanja in ženske. Zato v stilu Velikega Brata napeljejo kamero, ki beleži dogajanje v stanovanju

Marjanovih sosedov, mladega para, da bi bili deležni njunega užitka, ki ga sami ne premorejo. Do tega užitka seveda nikoli ne pride – ne samo zato, ker jim jo kamera vedno zagode, ampak zato, ker je njihova želja kastrirana, obsojena na vnaprejšnji poraz za ceno odloženega ugodja in povečanega nasilja. Film se tako po eni strani poigrava s slovenskim manjvrednostnim kompleksom in z znano zavistjo do sosedov, po drugi strani pa z novjšimi smernicami pornofilov, ki ne najdejo več zadovoljstva v igranih pornografskih filmih, temveč v “home-made” produkciji, ki jo prek interneta lahko spremljajo 24 ur na dan. Kljub dobro zasnovanemu scenariju in želji po črnem humorju pa v filmu nekateri dialogi obtičijo “v zraku” brez kakšne posebne poante in ne delujejo ne komično niti tragično. To je za film svojevrsten hendikep, če upoštevamo, da so njegovi junaki vse prej kot apatični ljudomrzneži, kvečjemu nekakšne dvorezne kosilnice, ki skupaj z drugimi režejo sami sebe. Film deluje prepričljivo predvsem v prikazih nasilja, ki imajo za razliko od ostalih slovenskih filmov fizični oz. organski vpliv na gledalca, kar pomeni, da ga silijo k bruhanju in neposrednemu prepoznavanju lastnega nasilja in netolerance. Njegov nauk lahko vidimo v tem, da ne smemo obsojati drugih, dokler se sami pri sebi ne soočimo z lastnim nasiljem in njegovimi posledicami. Film vidim tudi kot satiro na razna humanitarna društva in njihove pozive ter miroljubne fraze, ki v zgodovini niso pripeljali do ničesar konstruktivnega. Dokler ne bomo prepoznali nasilja kot temeljnega, funkcionalnega in najglobljeja dejavnika naše biti, tudi miru in katarze ne bomo našli nikjer ...